

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a **név (cím.)** által képviselt **felperes neve (cím.)** a dr. Gregor Katalin jogtanácsos által képviselt **Egyenlő Bánásmód Hatóság (cím.)** alperes ellen hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében meghozta a következő

Í t é l e t e t

A bíróság az alperes EBH/706/2013. számú 2013. március 22-én kelt határozatát hatályon kívül helyezi, és az alperest új eljárásra és új határozat meghozatalára kötelezi.

Az alperes személyes illetékmentessége miatt a keresetindításkor le nem rótt eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy a felperesnek 15 napon belül fizessen meg 360.000.- (háromszázhatvanezer) forint perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

személy1 (továbbiakban: kérelmező) 2012. szeptember 13-án terjesztett elő kérelmet azzal, hogy a felperes megsértette az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebk. tv.) 5. § b) pontjában foglalt egyenlő bánásmód követelményét az Ebk. tv. 8. § g) pontjában foglalt tulajdonságával (fogyatékoságával) összefüggésben.

A kérelmező azt sérelmezte, hogy a felperes 2012. július 01. napjától megtiltotta a járművein - többek között - az ... típusú ...del történő utazást azzal az indokolással, hogy az veszélyezteti a közlekedésben résztvevő többi utast, valamint a ... használójának biztonságát. A kérelmező előadta, hogy ... betegségben (...) szenved. 2012.-ig mankóval közlekedett, azonban egy súlyos kéztörés kerekesszékre kényszerítette. Családi okok miatt naponta 20 km-t kell megtennie, amely jelenleg csak elektromos ...jével lehetséges, mivel más típusú kerekesszék nem áll rendelkezésére. A felperes sérelmezett intézkedése miatt napi 4 órát tölt elektromos ...jén a korábbi kb. másfél óra helyett, ez pedig egészségi állapotára rossz hatással van.

A felperes a 2012. október 18-án érdemi nyilatkozatában kifejtette, hogy állásfoglalást kért a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelőségétől. A Felügyelőség megkeresésének oka az volt, hogy a ..., ... típusú ... KRESZ szerinti besorolása nem egyértelmű, és a szakhatóságok is eltérő állásponton vannak. A Felügyelőség illetékességének hiányát megállapítva a megkeresést a Nemzeti Közlekedési Hatóság Közúti Gépjármű-közlekedési Hivatalának (továbbiakban: Hivatal) továbbította.

A felperes úgy nyilatkozott, hogy a Hivatal állásfoglalásának beérkezéséig a 16/2012. sz. sérelmezett szolgálati utasítást fenntartja, mivel a kérelmező ...jével anyagi kárt okozott a járművükön. Álláspontja szerint a különböző néven forgalmazott ... különböznek a kézi-, és az

elektromos hajtású kerekesszékektől. A perbeli ...del a felhajtás a járműre problémákat okoz, az eszköz kézi mozgatása nem lehetséges, megugrás előfordulhat, amely balesetveszélyes. Hivatkozott az ... típusú ... használati útmutatójára, jóllehet a kérelmező ... típusú járművel rendelkezik. A használati útmutató szerint az eszközt csak korlátozottan tervezték beltéri közlekedésre, mozgó járművön, tömegközlekedésen való közlekedés esetén a ...et rögzíteni kell, a használó nem ülhet rajta. A ... biztonságos rögzítése pedig a járműveiken nem megoldható.

Felhívta arra a kérelmező figyelmét, hogy a kézi hajtású és utcai elektromos kerekesszékek szállítását a járműveken továbbra is engedélyezik.

A felperes csatolta - az eljárás felfüggesztésének megszüntetése után - a Hivatal állásfoglalását. Felhívta a Közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.05.) KPM-BM. együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) 1. számú függelékének II. a) pontját, amely azt rögzítette, hogy a jármű közúti szállító-vagy vontató eszköz, ide értve az önjáró, vagy vontatott munkagépet is. A mozgáskorlátozottak közlekedésére szolgáló, emberi erővel tolt, vagy hajtott kerekesszék és gépi meghajtású kerekesszék - ha sík úton önerejéből 10 km/h sebességnél gyorsabban haladni nem képes, továbbá a gyermekkocsi és a talicska - azonban nem minősül járműnek. Az ilyen eszközzel közlekedő személyek gyalogosoknak számítanak. Az állásfoglalás szerint a nyilvánosan elérhető elektromos kerekesszékek műszaki ismertetői alapján a kerekesszékek 10 km/h-nál alacsonyabb haladási sebességre képesek, tehát a KRESZ fogalom meghatározása alapján nem járművek, hanem gyalogosok, ezért a gyalogosokra vonatkozó közlekedési és magatartási szabályok irányadók rájuk.

A felperesi álláspont szerint a perbeli elektromos ... használata közben be kell tartani a KRESZ szabályait, azaz gépjárművel szemben a gyalogosokra vonatkozó, gyalogosokkal szemben, pedig a járművekre vonatkozó szabályokat.

Az alperes ezután meghozta a perben támadott EBH/706/2013. számú határozatát. A határozat megállapította, hogy a felperes a kérelmezővel szemben megsértette az egyenlő bánásmód követelményét a fogyatékkal összefüggésben, amikor a 2012. július 01-jétől a 16/2012. számú szolgálati utasítással megtiltotta több járművén - többek között - az ... típusú elektromos ...del történő utazást. A hatóság ezért a határozat kézhezvételétől a jogsértő magatartás jövőbeli folytatását megtiltotta, egyúttal elrendelte a jogsértést megállapító jogerős és végrehajtható határozatának 90 napra történő nyilvánosságra hozatalát, a ... és a **felperes**. hivatalos honlapján az eljárás alá vont adatainak kivételével, anonimizált módon, a kezdőlapról közvetlenül elérhetően.

A határozat jogszabályi hivatkozással alátámasztotta, kifejtette, hogy a kérelmező védett tulajdonsága egyértelműen bizonyítást nyert, és az a felperesi magatartás, hogy a kérelmezőt nem engedték közlekedni a **felperes**. járművein, a védett tulajdonságával összefüggésben áll.

A határozat rögzítette, hogy az Alaptörvény alapján a kérelmezőnek joga van a szabad mozgáshoz, mely magában foglalja a járművön, vagy járművel való helyzetváltoztatás szabadságát, továbbá a vonatkozó jogszabályok szerint joga van ahhoz, hogy állapotának megfelelő önállósággal, a közszolgáltatásokhoz egyenlő eséllyel hozzáférjen, de az utazásban résztvevő többi személynek, szintén joga van a személyi biztonsághoz.

A hatóság álláspontja szerint a felperes nem tudta kellőképpen alátámasztani, hogy a bevezetett korlátozó intézkedés elkerülhetetlen volt, az intézkedés a cél elérésére alkalmas és azzal arányos. Az intézkedés ugyanis korlátozta a kérelmező helyzetváltoztatáshoz és ezzel testi- és lelki egészségéhez fűződő alapvető jogát, mivel a megnövekedett menetidejű napi 4 órás - hideg, hűvös nyirkos időben - elektromos ...del való közlekedés egészségi állapotára rossza hatással volt.

Utalt arra, hogy a használati útmutató szerint a ... mágneses fékkel biztonságosan rögzíthető és elfér a mozgássérültek részére kialakított területen, a használója pedig a ... rögzítése után a jármű ülésére

kiültethető. Véleménye szerint ezért a felperes intézkedése a cél elérésére, azaz a többi utas biztonságának védelmére nem volt alkalmas, mivel a kézi hajtású, valamint utcai kerekesszékek használatát a felperes továbbra is engedélyezte járművein, holott annak méretei és rögzíthetősége szempontjából ezek az eszközök, különösen az elektromos kerekesszékek hasonló paraméterekkel rendelkeznek, mint az ... Megállapította, hogy az elektromos kerekesszékek egy része képes 10 km/h közeli végsebességre, akár 20-30 km-en keresztül is és az elektromos ..., az elektromos kerekesszéktől, annak rögzíthetősége, végsebessége, fordulékonyága tekintetében nem mutat olyan releváns eltérést, amely indokoltá tenné a két eszköz közötti különbségtételt.

Az alperesi határozat rögzítette, hogy az egyre fejlettebb technikai eszközöket használó fogyatékos személyeket nem lehet kizárni a szolgáltatásból csak azért, mert ez a többségi társadalom részére kényelmetlenséget okozhat, hiszen ezzel az intézkedéssel éppen azt a lehetőséget vesszük el tőlük, ami a társadalmi integrációjukat segítené. A jövő mindinkább az elektromos kerekesszékek elterjedésének irányába mutat, ezért meg kell keresni azokat a megoldásokat, amelyek a közlekedésben résztvevő valamennyi szereplő számára kielégítőek és az alapvető jogokat nem sértik. Ezért megállapították, hogy a felperes intézkedése nem volt elkerülhetetlen, nem volt arányos, amivel megsértette az egyenlő bánásmód követelményét, mert a kérelmező helyzetváltoztatáshoz és testi-és lelki egészségéhez fűződő alapvető jogát korlátozta, amellyel megvalósította a kérelmező fogyatékoságával összefüggésben a közvetlen hátrányos megkülönböztetést.

A határozattal szemben a felperes határidőben keresetet terjesztett elő, melyben kérte az alperesi határozatnak a hatályon kívül helyezését, a határozat végrehajtásának felfüggesztését. Perköltségigénye volt. A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmét a bíróság elutasította, végzését a Fővárosi Törvényszék 3.Kpkf.670.232/2013/4. számú végzése helyben hagyta.

A felperes érdemben arra hivatkozott, hogy téves az az alperesi határozati megállapítás, mely szerint az ... típusú elektromos ... azonos paraméterekkel rendelkezne a buszokon engedélyezett elektromos kerekesszékekével. A Nemzeti Közlekedési Hatóság állásfoglalása is az elektromos kerekesszékekre vonatkozik, nem pedig az ...re. Indítványozta igazságügyi szakértő kirendelését és szakértői vélemény beszerzését annak érdekében, hogy az ... elektromos kerekesszéknek minősülnek-e, vagy egyéb más jármű kategóriába sorolandók.

Az alperes érdemi nyilatkozatában változatlan formában fenntartotta a határozatában rögzítetteket, álláspontja szerint sem anyagi, sem eljárási jogszabálysértést nem követett el döntése meghozatala során, az mindenben megalapozott.

A bíróság **személy2** Igazságügyi Műszaki szakértőt rendelte ki. A szakértő nem csak a perbeli, hanem a jelen eljárással párhuzamosan folyó 20.K.31.002/2013. sz. eljárás tárgyát képező ... típusú ...re is kiterjedően készítette el a 2014. január 23-án előterjesztett szakvéleményét.

A szakértői vélemény rögzítette, hogy a perbeli ...en gyárilag nincsenek kialakítva azok a fülek, melyeknél az üzemképes összeszerelt állapotban történő szállításuk során szükségszerű rögzítésük biztonsággal megoldható lenne. A felperes által üzemeltetett, városi forgalomban használt autóbuszokon a jelenlegi felszereltséggel -- mind az autóbusz, mind a ... vonatkozásában -- a vizsgált ... nem rögzíthetőek. A ...ek nem vitatottan rögzítőfékkel nem rendelkeznek, áramtalanított állapotban normál működés esetén az elektromos motorok a ... minimális mozdíthatóságát teszik lehetővé, ugyanakkor a fenti fékezett állapot nem gátolja meg a közúti forgalomban előforduló, váratlan esemény miatti teljes ... bármilyen irányú megcsúszási lehetőségét. A szakértő véleménye szerint önmagában, egyéb rögzítés nélkül, tehát a ... áramtalanított állapota során létrejött kerék fékezett helyzete nem elegendő a biztonságos szállításhoz. Megjegyezte, hogy az ... a közúti közlekedésben a KRESZ szerint gyalogosként szerepelnek, így bármilyen járművön történő

üzemképesre összeszerelt állapotbeli szállításuk műszaki feltételei véleménye szerint megegyeznek bármely más, kis méretű jármű szállítása műszaki feltételeivel. A szakvélemény megállapította, hogy a **felperes**. üzemeltetésében lévő buszok típusbizonyítványai a buszok műszaki kialakításának megfelelően az utasokon túl, egy kerekesszék szállítását teszik lehetővé. A típusbizonyítvány elektromos ... szállítási lehetőséget nem említ. A buszokon jelenleg nincs olyan rögzítő szerkezet, ami a ..., egyébként nem ismert biztonságos rögzítési pontjához csatlakoztatható lenne. A ...ek szállítása áramtalanítva lehetséges, az áramtalanítás után kézi mozgatásuk erősen korlátozott, ezért a szállítás közben senki sem ülhet rajtuk. A perbeli ...eken nincsen biztonságos rögzítési pont kialakítva. Ezek hiánya a biztonságos közlekedés és a ...del való utazási feltételek szempontjából nem megfelelőek. A ...ek más módon történő rögzítése a buszokon való kialakítások miatt pedig nem lehetséges.

A ...ek áramtalanított állapotban történő fékezétsége, csak azok elgurulását tudja meggátolni, egy váratlan forgalmi helyzetben történő fékezés, kanyarodás stb. miatti ... elcsúszást nem tudnák megakadályozni, tehát a biztonságos szállítás feltételei hiányoznak, mivel a perbeli ...ek a használati utasításaikban foglaltak szerint nem közösségi közlekedési eszközökön történő szállításra lettek tervezve.

A szakértői véleményben foglaltakra az alperes jogi képviselője 22. sorszámú beadványában a szakvéleményben rögzítetteket elfogadva kifejtette, hogy az ENSZ által 2006. december 13-án egyhangúlag elfogadott, a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló egyezményt, Magyarország elsőként ratifikálta és hirdette ki a 2007. évi XCII. törvénnyel, mely elismeri, hogy a fogyatékoság, a fogyatékosággal élő személyek és az attitűdbeli, illetve a környezeti akadályok kölcsönhatások következménye, amely gátolja őket a társadalomban teljes és hatékony, másokkal azonos alapon történő részvételben. A fogyatékoság oka, tehát nem az emberben keresendő, hanem a fogyatékosággal élő embert körülvevő környezetben. A fogyatékosokkal szembeni hátrányos megkülönböztetésnek számít a hozzájuk való ésszerű alkalmazkodás megtagadása is. Alperes szerint a fogyatékosággal élő személy terhére nem róható fel, hogy részére a társadalombiztosítás olyan gyógyászati segédeszközt finanszírozott, amely egyébként lehetővé teszi a kényelmes mozgást, a 10 km/h. sebességgel történő haladást anélkül, hogy bármilyen testi erőt a mozgás érdekében kifejtessen. Véleménye szerint a közlekedési szolgáltatást nyújtó feladata olyan állapot megteremtése a közlekedési eszközökön, amely lehetővé teszi az ilyen gyógyászati segédeszközt használó fogyatékos személyek részére is a tömegközlekedés igénybevételét.

A felperes a tárgyaláson elfogadta a szakértői véleményben rögzítetteket. Álláspontja szerint a szakértői véleményből egyértelműen kiviláglik, hogy az elektromos ...del közlekedő mozgáskorlátozott gyalogosnak minősül, de a szállíthatóság szempontjából az elektromos ... jármű. Felperes szerint az uniós szabályokat nem sértette meg és az ésszerű alkalmazkodást sem tagadták meg. Nem megalapozott azon alperesi álláspont, hogy úgy kellene átalakítaniuk a tömegközlekedési eszközöket, hogy azokon az elektromos ...et használók szállíthatók legyenek.

A felperes keresete az alábbiak szerint **a l a p o s** :

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 109. § (1) bekezdése szerint az önállóan nem fellebbezhető végzések kivételével a döntés bírósági felülvizsgálata kezdeményezhető *a)* a 100. § (2) bekezdésében meghatározott esetekben, vagy *b)* ha a hatósági eljárásban a fellebbezésre jogosultak valamelyike a fellebbezési jogát kimerítette.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B. §-a szerint a mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozat akkor tekintendő jogszerűnek, ha a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat betartotta, a

mérlegelés szempontjai megállapíthatóak, és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) alapján a hatóság az egyéni bánásmód követelményének megsértése miatti ügyekben jár el. Az egyenlő bánásmód követelménye abban az esetben sérül, ha valakit vagy valamely csoportot valamely - a törvény 8. §-ában felsorolt - tulajdonsága miatt (pl.: nem, életkor, családi, egészségi állapot, vallási, világnézeti meggyőződés, politikai, vagy más vélemény, anyanyelv, nemzeti, vagy etnikai kisebbséghez tartozás, fogyatékosság, vagyoni helyzet, egyéb helyzet stb.) más, vele összehasonlítható helyzetben lévő személyhez, vagy csoporthoz képest részesítenek kedvezőtlenebb bánásmódban.

Az Ebktv. 5. § b) pontja alapján az egyenlő bánásmód követelményét köteles megtartani, aki az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségekben szolgáltatást nyújt, vagy árut fogalmaz.

Az Ebktv. 7. § (2) bekezdése szerint, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az olyan magatartás, intézkedés, feltétel, mulasztás, utasítás, vagy gyakorlat nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét,

a) amely a hátrányt szenvedő fél alapvető jogát más alapvető jog érvényesülésének érdekében, elkerülhetetlen esetekben korlátozza, feltéve, hogy a korlátozás a cél elérésére alkalmas és azzal arányos

b) amelynek az a) pont hatálya alá nem tartozó esetekben tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnnyal közvetlenül összefüggő, ésszerű indoka van.

A bíróságnak jelen eljárás során abban a jogkérdésben kellett döntenie, hogy megsértette-e a felperes az egyenlő bánásmód követelményét annak figyelembevételével, hogy a kérelmező tömegközlekedési járművekre való feljutását elkerülhetetlen indokok miatt korlátozta, feltéve, hogy a korlátozás a cél elérésére alkalmas és azzal arányos.

A bíróság a perben kirendelt műszaki szakértői véleményben foglaltakat aggálytalanul elfogadva megállapította, hogy a ...ek rögzítése a tömegközlekedési járműveken nem biztonságos, hiszen a szakvéleményben foglaltak szerint a ...eken sincs olyan rögzítési pont tervezve, illetőleg kialakítva, amellyel hozzá tudnák rögzíteni egy esetlegesen a tömegközlekedési eszközön kialakított biztonságos helyre. A szakértői vélemény alapján az is egyértelmű, hogy az elektromos kerekesszékekből a mozgáskorlátozottaknak nem kell kiszállniuk ha a tömegközlekedési eszközön utaznak és a buszokon külön kapcsolódási pont van mind az elektromos kerekesszékeken, mind pedig a buszon, amellyel ezek a kerekesszékek teljes biztonsággal rögzíthetők, mind a mozgáskorlátozottak, mind pedig a körülöttük állók közlekedésének biztonsága érvényesülése érdekében.

Ezért a bíróság azt állapította meg, hogy az alperes nem megfelelően tisztázta a tényállást, a Ket. 50. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a perbeli eljárás során, mert a vitatott ... 60 típusú elektromos ...et méretei, rögzíthetősége szempontjából hasonló paraméterekkel rendelkezőnek tekintette az elektromos kerekesszékekhez. Ezt az alperesi megállapítást azonban teljesen egyértelműen cáfolta a perben beszerzett igazságügyi műszaki szakértői vélemény, amely mind a súly, rögzíthetőség, fékezhetőség, méret szempontjából a ...eket eltérőnek minősített az elektromos kerekesszékekhez képest.

Ezért a bíróság azt állapította meg, hogy a nem teljes körű tényállás tisztázását követően az alperes nem megfelelő jogi következtetést vont le és állapította meg az egyenlő bánásmód követelményének felperes általi megsértését.

A bíróság e körben jegyzi meg, hogy az elektromos kerekesszékekkel a múltban, illetőleg jelenleg is lehetősége van a mozgáskorlátozottaknak a felperesi és egyéb tömegközlekedési eszközökre feljutni, ezért a helyzetváltoztatáshoz és a testi- lelki egészséghez fűződő alapvető joguk nincs korlátozva. A felperes nem valósította meg a kérelmező fogyatékoságával összefüggésben a közvetlen hátrányos megkülönböztetést, amikor az ...et kizárta a **felperes**. szolgáltatásait igénybevevők köréből. A bíróság hangsúlyozza, hogy elektromos kerekesszékekkel bármikor igénybe vehető a felperes szolgáltatása.

A bíróság megállapította, hogy az alperesi határozat jogszabályt sértett, ezért a Pp. 339.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján a rendelkező rész szerint határozott.

Az új eljárás során az alperesnek mindezek figyelembevételével kell a kérelmező kérelmét elbírálnia, nem hivatkozhat arra, hogy a perbeli ... típusú elektromos ... paraméterei megegyeznek az elektromos kerekesszék paramétereivel.

Alperes pervesztessége okán az eljárási illetéket a Magyar Állam viseli a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) és 14.§.-ban foglaltakra figyelemmel.

A perköltségről a bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint határozott, mely összeg az ügyvédi munkadíjból, és a felperes által megfizetett szakértői díjból (288.600.- forint) - amelyet szintén alperes köteles viselni - áll. A perköltség munkadíj részének megállapítása a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése alapján a 3. § (2)-(6) bekezdésében foglaltak alapján történt, a bíróság a felperesi jogi képviselő tárgyaláson való megjelenéseit és az írásban előterjesztett beadványait vette figyelembe. A bíróság a 360.000.- forintba beleszámolta a felperes által a

Fővárosi Törvényszék Elnöki letétébe elhelyezett másodfokú eljárás költségeit, amelyet visszautaltat a felperesnek, így az alperes csak 350.000.- forintot köteles közvetlenül a felperesnek megfizetni. A szakértői díj előleg fel nem használt összegét a bíróság visszautaltatja a felperesnek.

A fellebbezés lehetőségét a Pp. 340.§ (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2014. évi május hó 15. napján

dr. Gyekiczky Tamás s. k.
bíró

A kiadmány hitelül: